

Изкуств(ен)ото щастие

Завръщайки се наред препълнената с хора градска улица, неочаквано в мен се породи едно ново желание. А именно, желанието на Платоновия герой да надникне отвъд пещерата на своите собствени разбирания.

Една лека смяна на перспективата и светът, който допреди минути ми беше познат, сега ме озадачаваше със своята странност. Заел ролята на безучастен наблюдател, се взирах в заобикалящата ме съвкупност от повтарящи се действия - мигащите светофари, насядалите по масите на McDonald's клиенти, готвещи се да погълнат поредното постижение на химическата индустрия... Тази монотония ли е целевата причина за съществуването на нечие щастие? Както кръвообращението е целевата причина за съществуването на сърцето? (По Аристотел)

Внезапно осъзнах, че живея в един въображаем свят, където (в пространството и времето на Необятната вселена, трилионите планети и звезди и милиардите години, отнело ѝ да ги създаде) малка шепка човечета кръстосваха своята фантазия и придаваха различни значения на нещата.

Това е Изток. Това е Запад. Тук е Индия, там е Англия. Този предмет е ценен, този не е.

Цял Космос от понятия (абстракции), основаващи се единствено на въображението на техните създатели (тъй като извън него те не съществуваха съвсем). Нов Хиперуран – и сходен, и различен от Платоновия идеален свят извън пространството.

Но човекът експериментира с пространството и времето, атакува идеите и материята. Дали го прави щастлив изкуственият свят, с който оспорва природния? Все пак в природата няма задръствания, нито уикенди, нито барове. Няма пари (разменни монети), нито модни ревюта. Няма Ренесанс, нито 21 век. Няма го и неравенството, типично за йерархичната структура на човешката цивилизация, тъй като всеки един елемент - от най-малкия до най-големия, работи самоотвержено с другите за поддържането на цялостния баланс (Нервните клетки не се смятат за "по-висши" от кръвните телца).

Тогава започнах да се чудя - след като на планетата Земя има близо 9 милиона различни видове, защо ние сме единственият, който опитва да се наложи над нея и да я експлоатира до ресурсното ѝ изчерпване? Мравките може да са работливи и да са способни да носят товар, 10 пъти по-тежък от собственото си тегло, но не строят молове и небостъргачи. А те наистина ли са целесъобразни и необходими за човека? Удовлетворяването на консуматорската страст и заселването на височина, подходяща за орлите, но наред градския смог ощастливяват ли човека?

Дали наистина сме "венецът на творението", както проповядват от хилядолетия насам различните религии, или не?

Вероятно и двата отговора на въпроса са верни. От една страна, ние - съзнателните организми сме наистина най-невероятното постижение на Вселената, защото посредством нас - една съвкупност от нежива материя (звезден прах, атоми), придобива способността да мисли, да осъзнава, да твори, да избира. От друга обаче, не сме толкова невероятни, когато се сравним с останалите видове.

Едно ново проучване например показва (в противоречие с масово разпространеното убеждение), че голяма част от животните имат доста високо ниво на интелект. По-високо дори от нашето. Но тъй като маймуните не пишат опери (Кой знае?), учените установили, че основната разлика е видът интелигентност, начинът на възприемане на реалността.

Маймуните я възприемат коренно различно от нас, тъй като имат различна нервна и сетивна система. И затова тяхното поведение изглежда не особено разумно, щастливо "глупаво".

И все пак какво ни е подтикнало да напуснем пещерата и да дадем начало на хилядолетната търговия с абстракции? Имам предположение. Сигурен съм, че това не е толкова желанието за някакъв прогрес или вроден стремеж към рационалността (според мита за Прометей и искрата на съзнанието), колкото страхът. От смъртта. Изведнъж просто сме осъзнали колко сме голи. Една искра себеотрицание ни е накарала да напуснем нашата естествена среда и да се противопоставим, да се отделим. Ироничното в случая е, че напускайки онази тъмна дупка, осеяна с рисунки на животни по стените, човечеството навлязло в нещо далеч по-страшно. А именно - Пещерата на Платон, затвора, където властват Значението и символиката. Или по-скоро Отрицанието. Отрицанието от естествения ред на нещата, изпълнен с безбройните си нюанси (положителното в негативното и негативното в положителното), и заменянето му с една черно-бяла реалност - ад или рай, свободна воля или фатализъм. Награда или наказание.

Подтиквани от волята си за власт, първоначално сме започнали да правим жертвоприношения с празните надежди да завали дъжд над посевите или да намерим някоя самотна вечеря в гората. После, вместо да поемем нещата в свои ръце и да разчитаме на себе си, сме започнали да подчиняваме разума си на мними шамани, които са се разпореждали с нашето бъдеще.

И така, с изминаването на ера подир ера, различните религии рисували все по-интересни и завладяващи светове, опитвайки се да замаскират тъмните аспекти на действителността, да обяснят страданието. Крайният резултат бил човешката цивилизация - такава, каквато я познаваме днес. С всичките изобретения, гениални открития и богато културно наследство, но и със съпътстващите ги мизерия, глад, заболявания, войни, алчност и омраза. И съвременните рецепти за изкуств(ен)ото щастие.

Та, накратко, какво означава да бъдеш щастлив?

Да бъдеш щастлив означава да осъзнаеш своята собствена фантазия. Защото "фантазията не е бягство от реалността, а начин да я разберем (Лойд Александър). За да преодолеем отчуждението от света и от самите себе си. Да се завърнем.

Концепции

Въведение

Основната концепция зад въпросните творби е разглеждането на света около нас като една (неспирно надграждаща се) съвкупност от абстракции. Човек - поради изначалната си ограниченост (откъм капацитет на сетивните възприятия), е създаден творец, интерпретатор. Ние не сме способни да възприемем Реалността в нейната Цялост и тоталност (с всичките ѝ безбройни лица) и затова "надграждаме" онези частици, които достигат до нас - придаваме им значения, символики, имена и докато се усетим, сме изградили цял един свят на идеите, в който всеки е способен да вижда различни форми и да прави различни интерпретации на неговите компоненти. Един Хиперуран - Безкраен, необятен, но и (не)описуем. В този смисъл човешката история (преди всичко) е история на Въображението. Един невъобразим разказ, започнал преди милиони години и продължаващ до днес, представящ човешкото същество по пътя на изграждането на собствен Космос, Представа и Концепция за естеството на Реалността и Аз-а.

Накратко, ние чуваме единствено онова, към което сме заслушани, и виждаме единствено онова, към което сме загледани.

1. Хиперуран: Когато Платон срещна една овца

Творбата представя философа Платон (конструкцията в центъра, състояща се от геометрични форми) в непринуден разговор с една овца (горна лява част).

Овцата (алегория на човека, затънал в информационния потоп на 21 век) се е изгубила и Платон, в качеството си на философ, я насочва по пътя ѝ в Хиперурана - съвършения свят на Идеите и Абстракциите, в който Необятността е просто поредната идея.

"Хиперуран: Когато Платон срещна една овца" задава един основен въпрос: А от тук накъде?

Хиперуран: Когато Платон срещна една овца
(Георги Гърков)

2. Дървото на Любовта

Любовта несъмнено има безброй форми, но преди всичко тя е едно дърво с облаци. Дърво, защото то е символ на елемента Земя, постоянството, яснотата, определеността, и облаци, защото те са символ на елемента Небе, на необятното, фантазното, което лети волно като птица над всичко и всички и не подлежи на ограничение. Двете (противоположности) се сливат в едно и дават начало на Любовта - загадъчна, необяснима и противоречива.

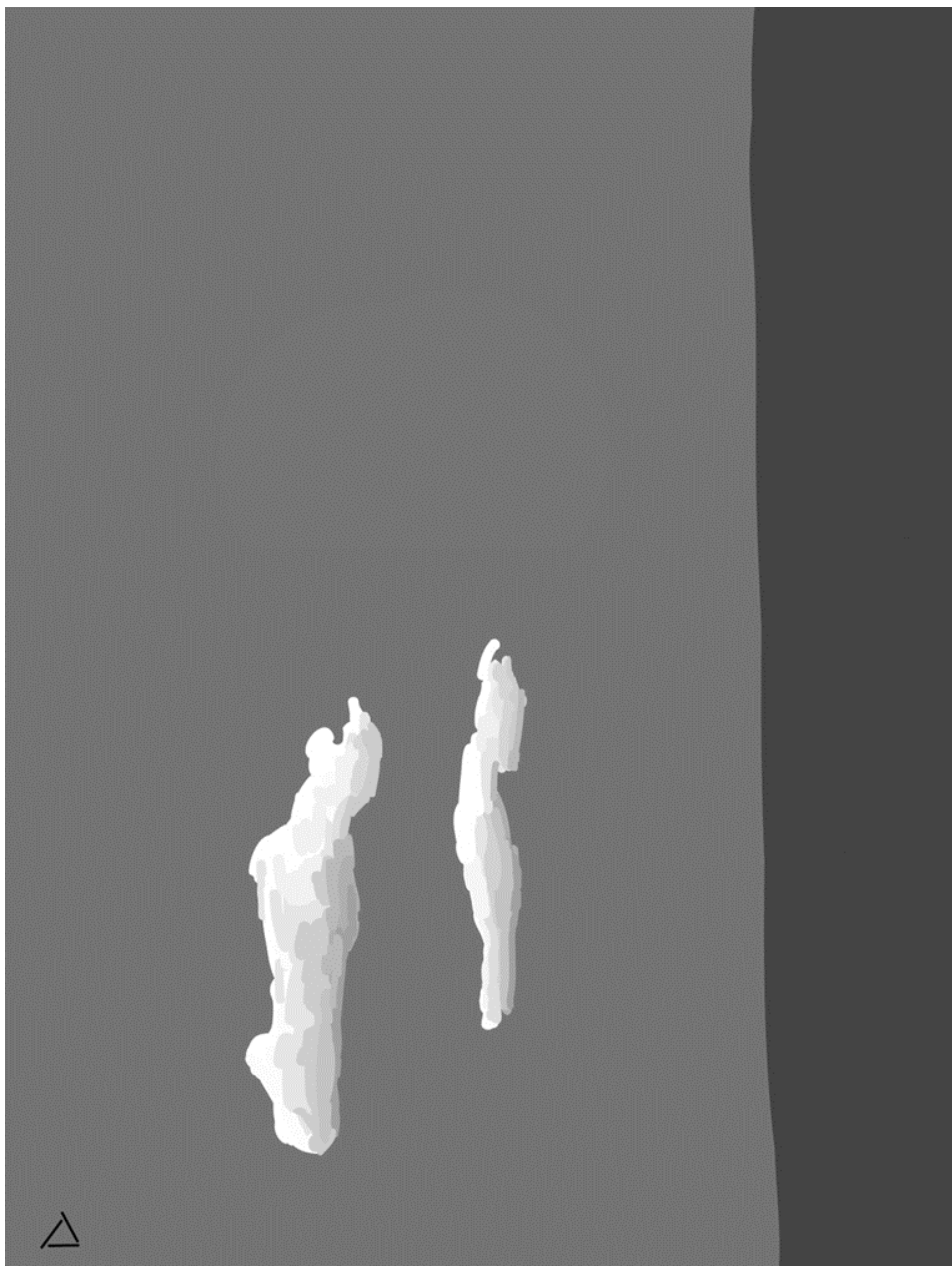
Хиперуран (I)

Далеч от танца на вълните, вгледани в Необятността,
звездите разказваха своята история и с безбройните си гласове нашепваха
Неизговоримото.

Книгата на живота беше замряла в играта си със случайността - само и само за да запее
отново.

А Реката, потънала в тишината на горите, долавяше Незнайната песен и търсеше отговор
на своите въпроси:

Коя съм Аз, та да Знам дали виждам Това, което виждам, и чувам
Това, което чувам?

Облаци

Хиперуран (II)

Океанът затихва. Вълните изчезват.

Сам съм, потънал в Безкрая.

Разкази много чух, но думи няма, за да ги опиша.

Но защо с думи?

Може би просто трябва да забравя, подобно на вятъра,
неспирно кръстосващ просторите на Необятността.

Да се отдели от всяка история и всеки мит и да ги премахна
от себе си.

За да си припомня. Че всъщност не знам.

Нищо.

Може би това е моята история, моят дом, истината
отвъд всички фасади.

Нищото.

И ето, че отново

Времето

минава покрай мен, в стремежа си да погълне моята

Вселена,

да я изяде и да я превърне в част от своята

Празнота,

онова място, непонятно за

мисълта.

МНОГОТОЧИЯ

Проект на Георги Гърков

Шамарена супа за душата (колекция от цитати)

„Шамарът лети, Луна за него пее, не съм вечерял!”

— проф. Пришко Знайков, Хайку

„Идеите те ошамарват, а после изчезват.”

“Шамарът няма начална, нито крайна цел. Той съществува заради самия себе си. Бъди като един шамар!”

„Тоз, който яде шамари, никога не остава гладен!”

Други цитати

„Картината изобразява онзи, който я съзерцава, а боята, която използва, е неговата собствена Фантазия.”

“Всеки записва своята история в Книгата на Живота, посредством онова, което оставя след себе си. В този смисъл, всички сме писатели, но не всички пишем с думи...”

„Повърхностното мислене е проява на творчество. А Истината е това, което е.”

"Влюбеният Пришко"

I. Слово на Пришко

О, Любима, о, в миг на слабост премина ти през моето сърце като бесен трамвай и ошамари моята душа с твоята красота.

О, Любима, ошамари ти и моя ум, покори сърцето ми като планински връх и разпъна си палатка там.

О, Дулсинея, прекрасна Дулсинея, караш китарката ми малка при всяка мисъл за тебе да трепти. И в душата ми сега музика цари.

Нищо, че нотите не знам.

Но шамари мога да бия.

О, кажи ми, кой тормози тебе, Красота, да му шибна аз един зад врата!

II. Слово на Дулсинея (Марго)

О, Любими, шамарите ти мощни, като метеорити през времето и пространството политат, за да защитят мойта чест.

О, Любими, ти си моята звезда, моят пътевод, слънцето, огряващо (хоризонта на) душата ми ден и нощ.

О, Пришко, о, великолепно, о, невероятни, Зевс, изправен пред твойто мъжество, като горска катеричка трепери.

Нищо, че гръмотевицата му е голяма. Тя за нищо не става, след като

Шамарът твой по-голям е!

А и брада имаш като никоя друга!

III. Слово на човека без билет

Ай стига вий двамата с таз поезия - другаде си го говорете т'ва, че картата изтекла ми е, а контролърът приближава се, гадта.
Не ща словата ви повече да слушам аз - или поне не в тоз ранен час!
И тъй като съм фен на честността, с дума една ще споделя, писна̀ ми на...

Откровение на Мандахерций

Огън от 1000 слънца ще запламти и звярът дровен ще се разяри.
Разруха и тъга очакват ви сега, затуй пазете се, батенца!
Крийте се далеч, че приближава се шамарената сеч!
Звярът ще ръмжи и Огън ще фърчи!
Всички ще пицят, без милост е врагът!
И тогаз, отвъд предела на най-мрачния час, от дълбините герой един ще се издигне!
Умел и безстрашен, той ще се противопостави и гадния звер ще ошамари!
Неговото име аз не знам, но виждам символи едни - брада, буйна като горска полянка, и очи, мрачни като пещери!
Пазете се, батенца!

Old Man

Време

Времето е автор на всяко Начало и всеки Край. Те изграждат неговото лице и го дефинират - лице без плът, без вид, без форма. Но и лице с присъствие, присъствие, което разграничава. Истина от Нестина, Правилно от Грешно, Красиво от Грозно.

И ето ни нас, безименни, скитници, съществуващи заради самите себе си. Търсим отговори на несъществуващи въпроси в океана от Абстракции. Вглеждаме се в очите на Времето и те се вглеждат в нас. И очакваме да видим нещо, но не виждаме нищо. Освен своето собствено отражение, осъзнало значението на онези думи, които не могат да бъдат записани с букви.

Объркани, поглеждаме към себе си. Делириумът изчезва, но истината не ни посреща - Времето е невидимо за нашите очи и възприятия. Но съществува. То е "там" . Но къде е това там?

Може би заради Това е Невидимо - защото се намира на мястото, където най-малко ще се сетим да го потърсим. Мястото, отвъд всяко място.

Къде е То? Съществува ли къде отвъд къде-то?